

İnam, sevgi olarsa...

Sabah “Beynəlxalq Əlillər Günü”dür. Təhsildə sağlamlıqlarının yaratdığı məhdudiyyətlərə baxmayaraq, məqsədinə çatanlar çoxdur. “Azərbaycan müəllimi”nin də bu səhifəsinin qonağı məhz onlardır, məhəccərsiz pilləkənə təkbaşına çıxıb bilməyib, təhsildə pillə-pillə yüksələnler...

⇒Ardı səh.12

İnam, sevgi olarsa...

Fiziki məhdudiyətli tələbə və müəllimlərin uğur hekayələri

"İdmançı üçün təhsil rəqibindən 1-0 öndə olmaq deməkdir"

← Əvvəli səh.1

Binəqədi rayonu Biləcəri qəsəbəsində yaşayan Zeynalovlar ailəsində bir körpə dünyaya gəldi. Adına Talib dedilər. İstədilər ki... Ata-ananın istəyi, arzusu bitməz, tükenməz. Hərbiçisi atası oğlu üçün nə xeyallar qurdu. Halbuki 10 günlük körpəsini əməliyyat edirmək onların arсында yox idi.

Artıq tələbə olan bu cavan oğlan Talib Zeynalovdur. Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsində oxuyur. İlk təhsilinə 284 nömrəli tam orta məktəbdə başlayıb. VIII sinifdən təhsilinə 314 nömrəli tam orta məktəbin şagirdi olaraq evdə davam edib. Məktəbin müəllimləri 7-8 nəfər sağlamlıq imkanları məhdud uşaq kimi ona da evdə dərs deyib.

Məktəb illərində də əməliyyatları davam edib. Ard-arda keçirdiyi 4 əməliyyat onu dizində yaranan qığırdaq çürüməsi probleminə xilas etməyə yetməyib və II qrup əlilliyinə qədər gətirib çıxarıb: "Dördüncü əməliyyatım Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyi ilə 2017-ci ildə oldu. Beşinci dəfə də əməliyyat olunmalıyam".

Talib xəstəliyi ilə mübarizə şəraitində həyata tutulmuş, dizində taqət olmadan da ayaqda qalmağı öyrənib. Sadəcə ayaqda qalmağı mı? O, hətta ağırılıq qaldıraraq çempion olub.

2019-cu ildən parapauerlifting üzrə yarışlara qatılmağa başlayıb. Yarışlarda qalib olmağı öyrənib, öz rekordunu özü təzələyib: "Bu idman növü ilə məşğul olmağa başlayandan az sonra məşqçim İlqar İbişov mənim bacarığımı gördü və qiymətləndirdi. Qısa zamanda onun qoyduğu tələbi artıqlaması ilə yerinə yetirdim. Məşqçimin üzərindəki əməyini hər zaman qiymətləndirirəm. Yarışlara da məni o hazırladı, o çıxardı.İndiki baş məşqçim Elşən Hüseynov isə zaldə məşqimi görüb bacarığımı qiymətləndirdi və fiziki məhdudiyətli olduğuma görə məni Paralimpiya Kompleksinə dəvət etdi".

Yarışlara da elə bu idman növü ilə məşğul olmağa başladığı ildən qatılıb. Biləyinin gücünü məşqçilərinin istiqamətləndirməsi ilə ilk dəfə Uşaq Paralimpiya Oyunlarında sınıyıb və V Uşaq Paralimpiya Oyunlarının qalibi olub. Növbəti yarışda pandemiya bitdikdən sonra iştirak edib. Bu iştirak da ona qələbə gətirib və növbəti Uşaq Paralimpiya Oyunlarında 15-17 yaşlılar arasında birincilik qazanıb. Hələlik sonuncu uğuru 2 ay əvvəl - sentyabrın 24-28-də Gürcüstanda keçirilən Açıq Avropa Çempionatına aiddir. Talib əvvəlcə 151 kilo qaldıraraq rus idmançısının, sonra isə 158 kilo ilə özünün rekordunu yeniləyərək yenə birincilik əldə edib. Çempionatın "107+" kateqoriyasında gənclər arasında çempiondur. Yarışdan vətənə 4 qızıl medalla qayıdıb. Ona 2 medal birinciliyinə, 2 medal da rekordlarına görə verilib. Sumqayıt şəhərindəki Paralimpiya Kompleksində məşqlərə davam edir və 2023-cü ildə keçiriləcək dünya çempionatına hazırlaşır. Paralimpiya Komitəsi nəzdində fəaliyyət göstərən milli yığmanın üzvü olan Talib üçün parapauerlifting, sadəcə bir məşğuliyət, əlavə bacarıq deyil, əsas məqsəd, hədəf, gələcək deməkdir.

Bəs, universitet? Talibin sözlərinə görə, tarix də onu çox maraqlandırır. Amerikaşınaslıq ixtisasını seçib, çünki Amerikaya marağı elə tarixə olduğu qədərdir. Amerikada olmaq, orda yarışmaq xeyallarından biridir: "Tarixi mənə tarix müəllimim sevdirdi, Ramal müəllim. X sinifdə oxuyurdum tarixə marağım yarananda. Elə bu maraq da universitetə və ixtisas seçiminə təsir etdi. Gələcəyimi idmanla bağlamaqda qərarlı olsam da, təhsilin hər kəs üçün önəmli olduğunu bilirəm. Hələ idmançı üçün təhsil rəqibindən 1-0 öndə olmaq deməkdir".

Talib, sadəcə özü üçün yaşayan, uğur qazananlardan deyil: "Olduğum ortamlarda mənim kimilərə diqqət edirdim. Xüsusən bərpa mərkəzində mənim kimi, hətta mənədən daha ağır vəziyyətdə olanlarla tanış oldum. Hər şeydən əlini, həyatdan ümidini üzənləri gördüm. Təhsilim, uğurlarım başqalarına da ümid olsun istəyirəm, insanlar mənə baxıb özünün də qazanacağına inansın. Çalışırım başqaları üçün motivasiya mənbəyi olum".

"Məktəbi, şagirdlərimi heç nəyə dəyişməyəm"

Elnarə Ramazanovanın bəxti o hələ ana bətnində olanda gətirməyib: "Anam hamiləyənkən bərk qorxu keçirib və bu, ana bətnində serebral iflic keçirməyə səbəb olub. Sonra doğuş zamanı problem yaranıb və ayağında çıxıq əyrilənməklə nəticələnib".

Bu qədər ağır zərblərdən sonra yeriməsi 3 yaşına, oxumağa başlaması isə 9 yaşına çəkib.

Məktəbə də təsadüfən gedib: "Atamın məşını yox idi. Hər gün məni məktəbə aparıb-gətirib bilməyəcəkdik. Həm də düşünürəm ki, qızam, oxumağıma ehtiyac yoxdur. Evimizin yaxınlığında mənim kimi uşaqlar üçün şəraiti olan bir məktəb olduğundan da xəbərsiz olublar. Bir gün anamla mənə ayaqçığı almağa getmişdik. Sənubər adlı müəllimlə təsadüfi qarşılaşmışam mənim həyatımı dəyişdi. İndiki kimi yadımdadır. O oxumağımla maraqlandı. Oxumağımdı eşidəndə anama internatda mənim kimilər üçün şərait olduğunu dedi və valideyinlərim məni həmin 16 nömrəli internata qoydu".

V sinifə kimi orda oxuyan Elnarə Ramazanova bir gün eşidib ki, sevimli riyaziyyat müəllimi işdən çıxıb: "Evdə ağlayıb israrla artıq o məktəbə getmək istəmədiyimi dedim. Çünki mən də qardaşımın oxuduğu məktəbdə təhsil almaq istəyirdim. Riyaziyyatım əla idi, dərslərimi yaxşı oxuyurdum. Məcbur olub anam məni internatdan çıxarıb Şüvəlanddakı məsafəçə daha uzaq məktəbə - İlqar Muradov adına 237 nömrəli məktəbə apardı. Direktor əvvəlcə sağlamlıq imkanlarının məhdud olduğunu nəzərə alıb məni məktəbə götürmək istəmədi. Yolum məni yoracağıma düşündürdü. Sözümdən dönmədiyimi görüb güzəştə getdi. Amma sənədlərimi götürmədi, yorulub məktəbə getməkdən imtina edib-ətməyəcəyimi gözləmək qərarına gəlmişdi. Amma mən yorulmadım və onu məni həmin məktəbə qəbul etməyə məcbur etdim".

Amma Elnarənin qarşısına yeni məktəbdə yeni problemlər çıxıb. Bu, yol yorğunluğu kimi sadə problem olmayıb: "Məktəbdə qarşılaşdığım münasibət fərqli oldu. Əlilliyimə görə mənəndən çəkinirdilər. Ona görə də uşaqlarla münasibət qurmaq ilk vaxtlar çətin oldu".

Ancaq sonra o öz bilik və bacarığı ilə münasibəti dəyişməyə nail olub. Qısa müddət sonra bütün müəllimlərinin sevimlisi olmağı bacarıb: "Riyaziyyat və fizika yeni məktəbdə yenidən əyşiy oldum, təbii ki, müəllimlərim sayəsində".

Bir göz qırpmında axan zaman onu yox, ailəsinə yenidən qərar qarşısında qoyub. 11 il əvvəl məktəbə qoymağa üşəndikləri qızı bu dəfə universitetə göndərməyə təvəddü edirdilər. Yenə onları düşündürən əsas amil bu qızın universitetə necə gedəcəyi idi...

Onlar bilmirdilər, amma o qız özü bilirdi nə istədiyini, müəllim olacaqdı. Bu dəfə də israr etdi və qalib gəldi. Bu qələbəsində ən böyük təkanı isə müəllimləri verdi. Dediyyə görə, xüsusən fizika müəlliminin atası ilə söhbəti təsirli olub: "Fizika müəllimim atamla danışdı. Dedi ki, bu qızın oxumaqdan, təhsil alaraq bir peşəyə yiyələnməkdən başqa çarəsi yoxdur. Öz ayaqların üstündə dura bilməyən üçün bunun vacib olduğunu atama izah edərək, onu razı saldı".

Hardan biləyirdilər ki, "Qızdır, oxumağına o qədər də ehtiyac yoxdur", deyib məktəbə belə göndərmədikləri o qız taleyini məktəblə bağlayacaq, minlərlə qız təhsil verəcək? "Yol yorğunluğum", - deyib yaxınlıqda məktəb axtarırdıqları Elnarə böyüyüb müəllimlikdə illərdi davam edən uzaq yol yolçusu olacaq?

Bu yol Qala qəsəbəsindən başladı.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində "Fizika müəllimiyi" ixtisası üzrə bakalavr təhsilini tamamlayıb 2003-cü ildən fizika müəllimi kimi işə başlayan Elnarə Ramazanova dərslər üçün əvvəlcə Qala qəsəbəsinə gedib: "92 nömrəli tam orta məktəbdə işləyə-şləyə magistraturaya qəbul olundum. Səhər saat 8-də məktəbə gərdim, 2 saat sonra universitetə".

Məktəb, dərslər, sonra... Bu rejim indi də davam edir. Elnarə müəllim deyir ki, o, gün ərzində daha çox müəllim olur, nəinki ana. Belə görünür, 6 yaşlı balası məktəb yaşına çatıb fizika-riyaziyyat öyrənməyə başlamadan müəllim anasının üzünü görə bilməyəcək. Çünki şagirdləri onun üçün hər zaman bir addım irəlidedir: "Universitetdə müəllimlərim qalıb təhsilimi davam etdirməyimi, orda işləməyimi istəyirdilər, amma mən məktəbə qayıtdım, çünki məktəbi, şagirdlərimi heç nəyə dəyişməyəm".

İlk dərslər gününü, ilk dəfə dərslər keçdiyi sinif şagirdlərini də xatırlayır: "Həmin sinifə məni direktor müavini təqdim etdi. O gündən şagirdlərimlə bir-birimizi sevdik. Onlarla əlaqələrim indi də davam edir. Mənimlə danışır və mənə "Nə yaxşı ki, bizim müəllimimiz olmusunuz", - deyirlər. Aralarında xaricdə təhsil alanlar belə var".

Elnarə müəllim hazırda Şüvəlanddakı 230 nömrəli tam orta məktəbdə işləyir. Dünyaya öyrətmək üçün gəldiyinə inanır: "Sevgini qazanmaq çətindir, amma qazandıqdan sonra şagird-müəllim münasibətləri asanlaşır. İnsan bu dünyaya gəlişinin səbəbini anlayanda xoşbəxt olur, deyirlər. Mən dünyaya öyrətmək üçün gəlmişəm. Uşaqları öyrətməkdən zövq alıram, onların öyrəndiklərini, nəticələrini görüb duyuram. Uşaqlıqdan müəllim olmağı arzulamışam. Amma indi görürəm ki, sadəcə müəllim yox, sinifdə həm də bir mühəndis, həkiməm. Şagirdlərim hansı ixtisasa qəbul olunsun, özümü həmin ixtisasda təhsil alrammış kimi hiss edirəm".

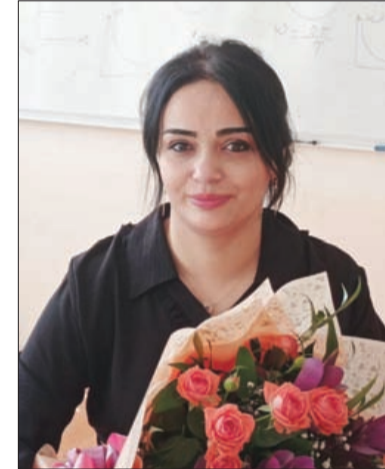
Elə bir bağ qurub ki, bu sayədə şagirdləri onu fərqli görür, o şagirdlərinin baxışları öz fərqi anlayır: "Hər dəfə mühitimi dəyişəndə ilk 2-3 ay həyatımın ən çətin dövrü olub. Adaptasiyama çətinləşirdi isə üzərində hiss etdiyim baxışlar idi. Hamı mənə birtərə baxırdı. Məktəb dəyişəndə, universitetə gəndəndə bu münasibəti hiss etdim. Hələ də ilk dəfə dərsləmə girdiyim şagirdlərimin qorub baxışları ilə qarşılaşacağımı düşünürəm. Amma görürəm ki, bu, mənə belə gəlir, uşaqların üzündə qorub baxışları görmürəm. Əksinə, valideynlər uşaqlarına məhz mənim dərsləməyimi istəyir, bunu da uşaqların məni sevməyi ilə əsaslandırır. Bunu eşitmək qədər xoşbəxt olduğum başqa bir şey yoxdur".

Elnarə müəllimin indi ən böyük çətinliyi binalarda məhəccəri olmayan pilləkənlərdir: "Tutub qalxmağa məhəccər olmayan pilləkənlərdə məcbur olub dayanıram. Hər dəfə kimənsə kömək ummağa utanıram".

Karyera pilləsində də daha yuxarı pillələrə qalxmaq keçir könlündən: "Fiziki məhdudiyətim üzündən Şüvəlandın kənarına çıxma bilmirəm. Çünki artıq avtobusa minib-düşə bilmirəm. Halbuki təlimlərə qatılımaq, seminar və konfranslarda iştirak etmək, yeniliklərdən xəbərdar olmaq istəyirəm. Müəllim daim inkişaf etməlidir, axı".

Kitab oxumağı sevir, dünya ədəbiyyatını mütaliə edərək dincəlir. Ən böyük arzularından biri də məhz bununla bağlıdır: "Evim balacadır, bunu edə bilmirəm, amma ən böyük arzum evimdə şəxsi kitabxanamın olmağıdır".

"Əlillik şagirdlərimi sevməyimə əngəl yaratmır"

- 2007-2009-cu illərdə xərçəng xəstəliyi ilə mübarizə apardım. Xərçəngi yendim, amma bu qələbə mənə ayağım bahasına başa gəldi. Həkimlər "Xilas olmaq istəyirsinizsə, ayağın amputasiya olunmalıdır", - deyəndə, sanki dünya başıma fırlandı, mən

çökdüm, çox pis oldum. Amma çarə yox idi. Yaşamaq üçün bu itkini gözmə almalı idim. 2009-cu ilin dekabrında əməliyyat olundum. Gözümü açanda yanımda yaxınlarımla yanaşı, iş yoldaşlarımı, dostlarımı, sevdənlərimi, bütün sevdiklərimi gördüm. Mən nikbin insanam, o günlərdə hamıya təsəllini də mən özüm verdim. Sevgi ilə bəsləndim, ondan güc alıb ayağa qalxdım. Düz 6 ay sonra, "Son zəng" günü "yeni ayağımla" yenidən şagirdlərimin yanında idim".

Bu da Xətai rayonu M.Hacıyev adına 116 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Nərin Əhmədovanın həyatını dəyişən xatirə, həyatına II qrup əlil olaraq davam etməsinin səbəbi olan hekayə. Bəlkə həyatını dəyişib, amma müəllimliyini, müəllimlə münasibətini, şagirdlərinə sevgisini dəyişməyib bu hadisə. Sağlamlığı məhdudlaşdır, dünyaya baxışı yox. Yenə hər gün evindən məktəbə getmək üçün çıxır, eyni həvəsle məktəbə tələsir, sevimli şagirdlərinə bilik verir, xarici dil bacarığı aşılayır.

1983-cü il doğumlu müəllimin məktəblə ilk tanışlığı Xətai rayonundakı 269 nömrəli təhsil müəssisəsindən başlayıb. Hərfi, rəqəmləri də, elə özünü də burada tanıyıb. 1999-cu ildə məktəbi bitirib statusunu dəyişib. Təhsilə tələbə olaraq davam edib. Azərbaycan Dillər Universitetinin İngilis dili filologiyası fakültəsində bakalavriatı uğurla tamamlayıb və məktəbə qayıdıb. Bu dəfə müəllim kimi: "2003-cü ildə universitetdən məzun olar-olmaz müəllim kimi fəaliyyətə başladım. Düz 20 il əvvəl idi. İlk dəfə sinif girdiyim an belə yadımdadır. Çox həyəcanlı idim.Necə həyəcanlanmamı?! O günü xatırlayanda indi də eyni hissləri yaşayıram. Çünki müəllimiyi ilk gündü həyəcanla sevirəm".

Onu bu məktəbə bağlayan sevgi, yalnız özünün müəllimiyə olan həvəsi olmayıb. Eyni istiliyi həmkarlarından da alıb. Məktəbin daha təcrübəli müəllimləri 20 yaşlı müəllimə öz çətin peşəsinin öhdəsindən gəlməkdə hər cür kömək ediblər. Sevrək ona sevir-bilməyi, öyrədə-öyrədə öyrənməyi öyrədiblər: "Aldığım peşəkar dəstək sayəsində mən də özümü şagirdlərimə sevirə bilmirdim. Hər birinin hörmətini, sevgisini qazandım. Sevgidən ürəklə danışırıram, çünki sevilirdiyimə əminəm. Əminliyimi isə xəstəliyim təmin etdi. Bu sevgi sayəsində amansız xəstəliyə qarşı müqavimət göstərə bildim, bu sevgi itirdiyim ayağımı əvəz etdi".

Hiss etdiyi sevgi bəzən əlil olduğunu belə unudurur ona. Kurslarda, seminarlarda iştirak edir. Şagirdləri üçün özünü inkişaf etdirir. Bu məqsəd üçün hətta İngiltərəyə belə gedib çıxıb: "2015-ci ildə Təhsil Nazirliyi və British Council-in təşkilatçılığı ilə İngiltərədə Canterbury Christ Church Universitetində "Teacher Developing" təlimində iştirak etdim. Bu təlim mənə bir çox üstünlüklər qazandırdı, bir çox yeniliklərdən xəbərdar oldum".

Müəllimlərlə peşəkar səfərə o qədər uzağa getsə də şagirdləri ilə qısamüddətli, qısaməsafəli planlar cızır: "Şagirdlərimi çox sevirəm, məktəbdən əlavə də onlarla vaxt keçirirəm. Təbii qoynuna ekskursiyalara, kinoya, tədbirlərə gedirik. Əlillik onlarla vaxt keçirməyimi, şagirdlərimi sevməyimə əngəl yaratmır".

O, yaşadığı ömrün fərqiçəndir. Bu, bir müəllim ömrüdür: "İnanıram ki, mənim hekayəm də çoxlarına stimulaşacaq, onları ruhlandıracaq", - deyən Nərin müəllimin özü ən böyük arzusu nədir, bilirsiniz?

"Peşəmi çox sevirəm. Hərdən zarafatla yoldaşlarıma deyirəm, düz 34 ildir ki, sentyabr səhəri durub məktəbə gedirəm, 10 il orta məktəbə şagird kimi, 4 il ali məktəbə tələbə kimi, 20 ildir ki, müəllim kimi. Bundan sonra da sağlam canla məktəbə getmək ən böyük arzumdur".

Bu böyük arzunu yaşadan, ildən-ilə böyüdən isə yenə də sevgidir, şagirdlərinə, bir də X sinifdə oxuyan məktəbli oğluna olan böyük sevgisi.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI